

Ministerstvo kultury ČR
k rukám [REDACTED]
Maltézské náměstí 471/1
Praha 1 - Malá Strana

Datovou schránkou

v Praze dne 17. 12. 2021

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás tímto otevřeným dopisem jako zástupci neziskových organizací, které se dlouhodobě zabývají zajištěním a ochranou základních lidských práv a občanských svobod v digitálním světě a rozvojem internetu jako otevřeného prostředí. Dovolte, abychom Vám srdečně pogratalovali ke jmenování do funkce ministra kultury a popřáli mnoho úspěchů. V oblasti působnosti Vašeho resortu je mnoho nedořešených oblastí, které vyžadují náročnou, systematickou a vysoce kvalitní odbornou práci.

Jednou z takových oblastí je probíhající národní implementace **Směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu 2019/790**, která výrazně ovlivní nejen všechny běžné uživatele internetu, ale i tvůrce obsahu a celý podnikatelský sektor, který poskytuje služby v digitálním prostředí.

Dovolte nám shrnout dosavadní vývoj v oblasti implementace směrnice, zejména dosavadní činnost úředníků Ministerstva kultury. Předpis samotný byl schválen Evropským parlamentem v březnu 2019 navzdory tomu, že respektovaní odborníci opakovaně upozorňovali na to, že finální předložené znění není v praxi implementovatelné. Výhrady ze strany odborné veřejnosti se vztahovaly zejména k článku 17 směrnice. Ten ukládá poskytovatelům služeb povinnost **zamezit budoucímu nahrávání děl chráněných autorským zákonem**. Tuto povinnost je ale nemožné realizovat manuálně, firmy proto budou muset instalovat speciální nahrávací **roboty na filtrování obsahu**. Ty by měly nahrávaný obsah automaticky vyhodnocovat a v případě, že nebude v souladu s příslušnými ustanoveními, také automaticky mazat. Tato úprava je velmi problematická nejen z hlediska zajištění základních práv a svobodu, ale i technicky. I ty nejvyspělejší technologie nepracují bezchybně – z internetu tak bude mizet i obsah, který není problematický – výukové materiály, parodie, memy, tzv. odvozená díla apod. Sporná úprava vyvolala protesty v mnoha evropských zemích, Polsko dokonce kvůli směrnici podalo žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie.

V návaznosti na schválení směrnice začalo Ministerstvo kultury v září 2019 připravovat národní úpravu v podobě novelizace autorského zákona, kterou vláda schválila v červnu 2021 a předložila k projednání Poslanecké sněmovně. K tomu vzhledem k parlamentním volbám nedošlo – předchozí vedení ministerstva ale návrh implementace předložilo v listopadu znova.

Příprava národní implementace ze strany ministerstva bohužel nesplňovala základní požadavky na zpracování zásadní změny regulace – zapojení významných aktérů i odborné veřejnosti, transparentnosti a kvality zpracování. Konzultace, které ministerstvo k návrhu připravilo, měly **výrazně formální charakter** – většina vznesených námitek nebyla vypořádána a konzultace k finálnímu návrhu již neproběhly ani formálně. Hodnocení dopadů regulace zcela opomnělo řadu významných aspektů a podrobnější dopadová studie vznikla těsně před předložením návrhu do mezirezortního připomínkového řízení. Účastníci konzultací tak neměli možnost se k ní fakticky vyjádřit.

Česká transpozice směrnice bohužel neřeší celou řadu problémů, mezi které počítáme především:

- **nedostatečné zohlednění problematiky ochrany osobních údajů**
- **absenci zákazu obecného dohledu zakotveného v čl. 17 odst. 8 Směrnice**
- **nedostatečnou ochranu výjimek (parodie, memy, apod.)**
- **narušování zabezpečení osobních údajů – otázka šifrování**
- **otázku technické realizovatelnosti povinností předběžné kontroly obsahu**

Již v průběhu přípravy návrhu jsme opakovaně upozorňovali na to, že kvalitní implementace článku 17 vyžaduje důsledné vyhodnocení dopadů zejména na ochranu základních svobod, ale i na podnikatelské prostředí. **Výsledkem více než dvouletého procesu je bohužel nekvalitní návrh zákona, který by v případě přijetí Parlamentem negativně ovlivnil běžné uživatele internetu i české firmy.** Návrh se bohužel v podstatě pouze drží znění směrnice, aniž by poskytoval konkrétnější návod, jak plnit uložené povinnosti, což je obecně smyslem implementačního procesu. Předložený návrh by navíc zřejmě vyžadoval **další novelizaci**, protože například pomíjí doporučení, která k implementaci čl. 17 směrnice zpracovala Evropská komise v červnu letošního roku. Rovněž stanovisko Generálního advokáta, který má za úkol připravit podklady pro potřeby rozhodnutí SDEU v dané věci naznačuje, že navrhovaná česká právní úprava bude jen obtížně obhajitelná ve světle rozhodnutí SDEU, pokud bude alespoň zčásti stanovisko Generálního advokáta respektovat, což je pravděpodobné.

Vzhledem k situaci Vás, vážený pane ministře, vyzýváme **ke stažení návrhu z Poslanecké sněmovny a k jeho komplexnímu přepracování** tak, aby splňoval nejen požadavky a doporučení Evropské komise, Soudního dvora EU i odborníků, ale zohledňoval i zajištění základních práv v digitálním prostředí, dopady na všechny uživatele internetu i podnikatelské prostředí.

Věříme, že naším společným cílem je kvalitní legislativa, která zajistí uživatelům internetu ochranu jejich základních svobod a posílí konkurenceschopnost českých technologických firem. Rádi Vám naše konkrétní návrhy představíme na osobní schůzce, případně jsme připraveni spolupracovat na přípravě nezbytných úprav navrhované implementační novely.

Se srdečným pozdravem,

č.j. HK 81200/2021 PoD

Vážený pan

████████████████████
předseda vlády České republiky
nám. Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1

Vážený pan

████████████████████
ministr kultury České republiky
Maltézské náměstí 1
110 11 Praha 1

V Praze dne 20. prosince 2021

Společné vyjádření Sekce kulturního a kreativního průmyslu Hospodářské komory České republiky ke stavu transpozice směrnice o autorském právu

Vážený pane předsedo vlády,
vážený pane ministře,

v první řadě nám dovoďte pográtulovat ke jmenování do vašich funkcí a ujistit vás, že se těšíme na spolupráci.

Obracíme se na vás touto formou, abychom vám přednesli stanovisko Sekce kulturního a kreativního průmyslu Hospodářské komory České republiky ve věci posledního vývoje transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (**Směrnice**). Lhůta pro transpozici Směrnice uplynula dne 7. června 2021.

Touto Směrnicí se evropští zákonodárci před několika lety přidali k boji proti nelegálnímu sdílení autorsky chráněných děl. Evropská úprava zde nově kodifikuje ustálenou rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie, kdy se v čl. 17 Směrnice ukládá poskytovatelům online sdíleného obsahu povinnost zamezovat nahrávání děl chráněných autorským právem a po oznámení od držitele práv odstraňovat nahrané soubory a zamezit jejich opětovnému nahrávání (princip „*take down and stay down*“). Evropská unie přistoupila k přijetí této harmonizované úpravy z důvodu, že navzdory rozhodovací praxi Soudního dvora EUⁱ byly mezi členskými zeměmi obrovské rozdíly v otázce možností a vymahatelnosti práva na odstranění nelegálního obsahu online. Česká republika je jednou ze zemí EU, kde je v praxi nemožné vymáhání i zcela elementárních povinností od poskytovatelů služeb umožňujících sdílení nelegálního obsahu online.

Upozorňujeme tedy především na skutečnost, že nepřijetím novely autorského zákona v transpoziční lhůtě vznikají různým typům nositelůⁱⁱ autorských a souvisejících práv škody velkého rozsahu, neboť v legislativním prostředí České republiky stále nemohou efektivně uplatňovat svá autorská a související práva, resp. práva podle této Směrnice.

Jinými slovy, práva chráněná autorským zákonem dlouhodobě v České republice nechrání před provozovateli služeb, kteří ve velkém zpřístupňují chráněná díla a jejichž služby jsou snadno dostupné a hojně využívané, ani soudy, ani orgány činné v trestním řízení, a to s odůvodněním, že dokud zde není explicitní a konkrétní zákonná povinnost provozovatele služby, údajně zde není prostor pro dovozování odpovědnosti takových provozovatelů. Tento názor je zjevně nesprávný, což dokládá nejen rozhodovací praxe SDEU ale i odborná literatura, považujeme však za důležité vás upozornit na jeho existenci, abychom vám objasnili, proč nositelé práv bojují tak intenzivně za rychlou transpozici Směrnice do českého práva a do tuzemské rozhodovací praxe.

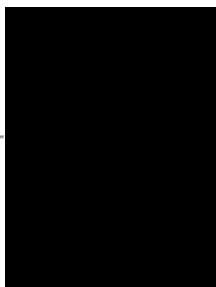
V návaznosti na tuto úpravu probíhaly poslední měsíce a roky dlouhé konzultace mezi všemi zúčastněnými stranami, které vykristalizovaly v návrh zákona, kterým se mění několik klíčových českých právních předpisůⁱⁱⁱ, zejména pak autorský zákon (Návrh

zákona). I z důvodu marného uplynutí lhůty pro transpozici předložila dosluhující vláda Návrh zákona ještě před volbami, nicméně před koncem mandátu již nedošlo k jeho projednání, a to ani v jednotlivých výborech. Po volbách byl vládou v demisi Návrh zákona předložen znovu, tentokrát již nově ustavené Sněmovně.

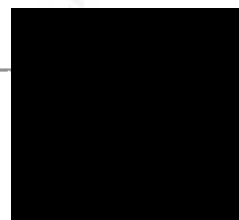
Návrh zákona představuje legislativně-technicky precizně připravený, dlouho konzultovaný a obšírně vyjednaný kompromis, který by s nemalým zpožděním konečně vyřešil absenci transpozice Směrnice v českém právním řádu.

S ohledem na to, že se nová vláda České republiky rozhodla Návrh zákona, tedy tisk č. 31/0 ze dne 11. listopadu 2021, vzít zpět, doporučujeme, aby byl Návrh zákona v nezměněné podobě a v co nejkratším možném termínu opětovně předložen předsedkyni Poslanecké sněmovny, a tudíž aby tento již jednou vyjednaný text co nejdříve pokračoval v legislativním procesu.

S pozdravem,

Sekce kulturního
a kreativního průmyslu

Hospodářské komory ČR

Členové Sekce kreativního a kulturního průmyslu HKČR

4Movie, s.r.o.

[Asociace českých herních vývojářů \(GDACZ\)](#)

[Asociace komerčních televizí \(AKTV\)](#)

[Asociace komunikačních agentur České republiky \(AKA\)](#)

[Asociace Public Relations \(APRA\)](#)

[Asociace animovaného filmu \(ASAF\)](#)

[Asociace provozovatelů soukromého vysílání \(APSV\)](#)

[Asociace producentů v audiovizí \(APA\)](#)

Bontonfilm a.s.

[Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu \(ČNS IFPI\)](#)

[Sdružení agentur pro výzkum trhu a veřejného mínění \(SIMAR\)](#)

[Společenstvo organizátorů veletržních a výstavních akcí \(SOVA\)](#)

[Svaz českých knihkupců a nakladatelů \(SČKN\)](#)

[Unie filmových distributorů \(UFD\)](#)

[Unie vydavatelů \(UV\)](#)

ⁱ Z rozsudku Soudního dvora (velkého senátu) ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 ze dne 22. června 2021, Frank Peterson v. Google LLC a další a Elsevier Inc. v. Cyando AG: „S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku položenou v každé z obou věcí odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 směrnice o autorském právu musí být vykládán v tom smyslu, že provozovatel platformy pro sdílení videí nebo platformy pro ukládání a sdílení souborů, na které mohou uživatelé protiprávně zpřístupnit veřejnosti chráněné obsahy, neuskutečňuje „sdělování“ těchto obsahů „veřejnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení, ledaže by nad rámec pouhého zpřístupnění platformy přispíval ke zpřístupnění takových obsahů veřejnosti v rozporu s autorským právem. Tak je tomu zejména v případě, kdy si je tento provozovatel konkrétně vědom protiprávního zpřístupnění chráněného obsahu na své platformě a takový obsah neprodleně neodstraní nebo k němu nezablokuje přístup nebo kdy uvedený provozovatel, i když ví nebo vědět měl, že obecně uživatelé jeho platformy chráněné obsahy protiprávně zpřístupňují veřejnosti prostřednictvím této platformy, nezavede vhodné technologické prostředky, které je možné v jeho situaci očekávat od subjektu, který je běžně obezřetný, aby spolehlivě a účinně zabránil porušování autorského práva na této platformě, nebo také v případě, kdy se tento provozovatel podílí na výběru chráněných obsahů, které jsou protiprávně sdělovány veřejnosti, na své platformě poskytuje prostředky sloužící specificky k protiprávnímu sdílení takových obsahů nebo taková sdílení vědomě podporuje, o čemž může svědčit okolnost, že uvedený provozovatel přijal hospodářský model podněcující uživatele své platformy, aby na ní uskutečňovali protiprávně sdělování chráněných obsahů veřejnosti.“

ⁱⁱ Směrnice například nově přiznává vydavatelům periodického tisku právo udělovat souhlas (licenci) k užití jejich publikací (tištěných i elektronických) online, a to pokud jde o užití ze strany provozovatelů služeb informační společnosti. Proto mají vydavatelé zásadní zájem na takové implementaci čl. 15 Směrnice, která bude odpovídat jejímu původnímu textu, ale navíc bude i účinná a funkční, tak, aby se vydavatelé mohli svého práva účinně domoci, resp. požadovat za neoprávněné užití zaplacení dvojnásobku obvyklé licenční odměny ve smyslu § 40 odst. 4 autorského zákona. Odpovídající podíl na těchto licenčních platbách měli přitom již nyní získávat (dle čl.

15 odst. 5 Směrnice) také konkrétní autoři – novináři, reportéři, fotografové, kterým (v důsledku včas neprovedené transpozice Směrnice) také vzniká značná škoda.

ⁱⁱⁱ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Vážený pan

Ministr kultury

Ministerstvo kultury ČR
Maltézské náměstí 1
118 00 Praha 1

V Praze, 1. února 2022

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás jménem profesní asociace českých vydavatelů periodického tisku Unie vydavatelů, z. s., a to v souvislosti s novelou autorského zákona č. 121/2000 Sb., kterou předložila vláda České republiky do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a jejímž prostřednictvím má dojít k implementaci směrnice EU o autorském právu na jednotném digitálním trhu č. 790/2019/EU.

Jak jsme Vás již informovali, máme za to, že návrh, který zpracovalo Ministerstvo kultury, je dobrý, vyvážený a zohledňuje většinu stanovisek od všech dotčených stran, a proto urychlené přijetí této novely jednoznačně podporujeme. Důvod, pro který jsem si dovolil Vás oslovit, ovšem netkví v tom, co v návrhu zákona je, ale v tom, co v něm dle našeho názoru chybí.

Článek 15 směrnice nově zakotvil právo vydavatele k jeho tiskové publikaci. Smyslem tohoto nového práva je narovnat ekonomické vztahy v online prostředí, v němž poskytovatelé služeb informační společnosti (internetové vyhledávače, sociální sítě, agregátory zpráv atd.) komerčně využívají obsah vytvářený vydavateli, aniž by jim za něj hradili jakoukoliv odměnu. Směrnice zdůrazňuje, jaký význam má pro demokratickou společnost svobodný tisk a (ačkoliv to výslovně neuvádí) je zřejmé, že evropský zákonodárce se prostřednictvím čl. 15 snažil zajistit, aby pluralita tisku zůstala zachována i ve společnosti, která čím dál tím více využívá služeb dostupných prostřednictvím internetu. Zatímco velké vydavatelské domy jsou většinou schopny se - byť s vynaložením značného úsilí a nákladů - na toto nové prostředí adaptovat. Pro menší vydavatele se může jednat o otázku bytí a nebytí. Proto bylo zavedeno právo, které má vydavatelům umožnit domoci se spravedlivé odměny za užívání jejich obsahu, tzn. které přiměje poskytovatele služby informační společnosti, aby se s vydavatelem podělil o část svého zisku, který vzniká také díky nákladům vynakládaným právě tímto vydavatelem. Obdobně se pak vydavatel o získanou částku dále podělí s autory jednotlivých děl (článků, fotografií), z nichž je tisková publikace složena.

Pokud jde o uplatnění práva na odměnu, směrnice zvolila jako řešení dohodu stran, což by bylo velmi dobře funkční řešení v případě, pokud by na trhu poskytovatelů internetových služeb existovalo plně konkurenční prostředí. Tak tomu ovšem bohužel není, neboť tento trh je dlouhodobě ovládán dominantními nadnárodními společnostmi (které dokonce německý spolkový kartelový úřad označil za faktickou „infrastrukturu“), s nimiž není z pozice národních vydavatelů - vzhledem k rozdílům v jejich tržní síle - vůbec možné smysluplně vyjednávat. Navíc tyto dominantní společnosti v členských státech, kde již k uzákonění práva vydavatele došlo, daly jednoznačně najevo, že se dobrovolně nové regulaci nepodřídí. Raději využijí své ekonomické síly, aby vydavatele rozdělili, obešli zákon či dokonce přestali tiskové publikace úplně využívat. Tím přitom poškodí nejen samotné vydavatele, ale i běžné uživatele internetu,

Unie vydavatelů, z. s. (Czech Publishers Association)

Adresa/Address: Pobřežní 370/4, 186 00 Praha 8, Czech Republic | Tel./Phone: +420 222 329 730 | Fax: +420 222 322 961

E-mail: unie@unievydavatelu.cz, www.unievydavatelu.cz | IČO: 15887081 | DIČ: CZ15887081

Banka: KB Praha, č. ú. 23630-021/0100 | Zapsán ve spol. rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze v oddílu L, složce číslo 1592

neboť jim ztíží přístup ke kvalitnímu zpravodajství. V případě, že by došlo k výše popsanému „vypnutí“ vydavatelů (např. jejich články by se nadále nezobrazovaly ve výsledcích vyhledávání), tím by se sice dominantní nadnárodní společnosti připravily o část svého zisku, nicméně je to pro ně stále ekonomicky únosné, zatímco pro vydavatele by takové dopady byly mnohem citelnější, neboť tito by tím pádem ztratili viditelnost v online prostředí. Vydavatelé pak mají v zásadě jen dvě možnosti – buďto se podřídí podmínkám nadnárodních společností a poskytnou jim licenci za jednostranně nevýhodných podmínek nebo iniciovat komplikovaný soudní spor s nejistým výsledkem.

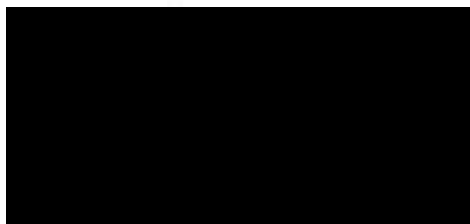
Právě tyto okolnosti vedly některé členské státy EU (Itálie, Dánsko) k tomu, že v rámci implementace čl. 15 směrnice upravily nejen samotné právo vydavatele na odměnu, nýbrž i mechanismus, jakým má být toto právo realizováno, tedy samotný vyjednávací proces, včetně rychlého a efektivního rozhodnutí ohledně spravedlivé výše odměny, pokud by nedošlo k dohodě. V dalších státech se pak obdobná úprava připravuje (Francie).

Máme za to, že je nezbytné, aby byl shodný přístup uplatněn i v České republice, neboť je čím dál zřejmější, že bez něj zůstane právo vydavatele pouze „na papíře“ a vydavatelé od dominantních poskytovatelů služeb informační společnosti neobdrží nic nebo jen zcela zanedbatelnou částku. Pakliže má Česká republika zájem na tom, aby se v případě čl. 15 jednalo o implementaci efektivní, musí i ona nějakým způsobem na zmíněnou nerovnováhu na trhu reagovat. Jestliže úspěšně vyjednávat nezvládli francouzští či němečtí vydavatelé, potom se lze jen stěží domnívat, že by čehokoliv dosáhli vydavatelé čeští.

Z tohoto důvodu jsme si nechali zpracovat legislativní návrh, který vychází z aktuálních zkušeností ostatních zemí EU s obtížnou vymahatelností práva vydavatele a který zmíněný problém řeší obdobným způsobem, jakým k němu bylo přistoupeno i v dalších členských státech, tzn. který stanoví pravidla pro jednání mezi vydavatelem a poskytovatelem služeb informační společnosti. Je třeba zdůraznit, že zmíněný legislativní návrh, který má formu pozměňovacího návrhu ke sněmovnímu tisku č. 31, nijak nemění stávající koncepci návrhu zákona – pouze do něj formou několika odstavců doplňuje pravidla upravující průběh vyjednávání a případnou „arbitráž“ ve věci určení konkrétní výše spravedlivé odměny. Nejedná se tedy o žádné nové právo vydavatelů, které by šlo nad rámec směrnice či o zásah do její podstaty, nýbrž výlučně o úpravu „procesního“ postupu pro uplatnění tohoto práva.

Vážený pane ministře, jsme připraveni s Vámi o předloženém pozměňovacím návrhu (který k tomuto dopisu příkládám) jednat, konzultovat jej také s dalšími politickými subjekty zastoupenými v PSP ČR a pomoci zajistit jeho širokou podporu napříč celým politickým spektrem, případně můžeme Vám i vašim kolegům poskytnout detailnější informace o vývoji situace v oblasti autorského práva v ostatních zemích EU, jestliže o to projevíte zájem.

S pozdravem

Příloha: Pozměňovací návrh týkající se implementace článku 15 evropské směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu

Poslanecká sněmovna

2022

IX. volební období

Pozměňovací návrh

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

1. V tisku 31/0 části první čl. I bodě 42 se § 87b odst. 9 nahrazuje následujícím zněním:

„(9) Při jednání o udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci podle odstavce 3 je poskytovatel služby informační společnosti³⁶⁾ povinen zachovat vůči vydavateli tiskové publikace spravedlivý, rovný a nediskriminační přístup a za udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci uhradit vydavateli spravedlivou odměnu určenou v souladu s kritérii uvedenými v prováděcím předpise dle odstavce 10.“

2. V tisku 31/0 části první čl. I se na konci bodu 42 doplňuje následující text:

„(10) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem kritéria a postup pro určení výše spravedlivé odměny za udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci podle odstavce 3, která budou zohledňovat zejména počet online zobrazení tiskové publikace, dobu, po kterou vydavatel na trhu působí, podíl vydavatele na trhu tiskových publikací, počet novinářů vykonávajících práci pro vydavatele, náklady vynaložené oběma stranami na investice do technologií a infrastruktury, jakož i ekonomický přínos, který oběma stranám z užití tiskové publikace plyne, včetně příjmů z reklamy.

(11) Nedojde-li k dohodě o výši spravedlivé odměny do 60 dnů od zahájení jednání o udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci podle odstavce 3, je kterákoliv z jednajících stran oprávněna obrátit se na ministerstvo s návrhem na určení výše spravedlivé odměny. Každá z jednajících stran předloží ministerstvu odůvodněný návrh na stanovení výše odměny a ministerstvo do 60 dnů od obdržení žádosti rozhodne, který z těchto návrhů je v souladu s kritérii uvedenými v prováděcím předpise dle odstavce 10. Pakliže žádný z návrhů nebude splňovat kritéria uvedená v prováděcím předpise dle odstavce 10, stanoví ministerstvo výši spravedlivé odměny na základě vlastní úvahy v souladu s kritérii dle odstavce 10. Na rozhodování ministerstva se použije správní řád.

(12) Poskytovatel služby informační společnosti je povinen na vyžádání poskytnout ministerstvu bezplatně veškeré údaje nezbytné pro stanovení výše spravedlivé odměny, a to nejdéle ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy.

(13) Poskytovatel služby informační společnosti je povinen zdržet se jednání, kterým by obcházel právo vydavatele k jeho tiskové publikaci, a to zejména tím, že by

- a) odmítl jednat v dobré víře o udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci, včetně úhrady spravedlivé odměny za toto užití,
- b) omezil či upravil službu informační společnosti způsobem, jímž by vyloučil nutnost získání oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci, aniž by měl pro takové omezení či úpravu spravedlivý důvod,
- c) využil svého tržního postavení k tomu, aby získal oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci za podmínek pro vydavatele nepřiměřeně nevýhodných.

(14) Jednání o výši odměny dle odstavců 9 až 13 je oprávněna kterákoliv ze stran obnovit nejdříve po uplynutí tří let od právní moci rozhodnutí dle odstavce 11. To neplatí, změní-li se podstatným způsobem okolnosti, za nichž k určení výše odměny došlo.

(15) Ustanovení odstavců 9 až 14 se použijí, pouze je-li poskytovatel služby informační společnosti podnikatelem a pouze ve vztahu k udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci způsobem uvedeným v § 97e písm. o). Ustanovení odstavce 11 se nepoužije, pokud vydavatel udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci výslovně odmítne.“

3. V tisku 31/0 části první čl. I se body 74 a 75 zrušují. Ostatní body se přečíslojí.
4. V tisku 31/0 části první čl. I bodě 77 se za slova „užít tiskovou publikaci v souladu s § 87b odst. 9“ doplňuje následující text: „ a 13 nebo neposkytne údaje dle § 87b odst. 12.“
5. V tisku 31/0 části první čl. I bod 78 zní takto:

V § 105b odst. 2 se slova „Za přestupek podle odstavce 1 písm. d)“ nahrazují slovy „Za přestupek podle odst. 1 písm. g) lze uložit pokutu do 500 000 Kč nebo do výše 1 % celkového ročního obrátu poskytovatele služby informační služby celosvětově za předchozí finanční rok, podle toho, která hodnota je vyšší, za přestupek podle odstavce 1 písm. d)“.

Odůvodnění: Článek 15 směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu doplňuje stávající katalog práv souvisejících s právem autorským o právo vydavatele k jeho tiskové publikaci. Cílem této nové právní úpravy je zlepšit vymahatelnost práv vydavatelů v online prostředí (srov. recitál 54 směrnice), zejména pak zajistit, aby vydavatelé měli v případě užití jejich tiskových publikací poskytovateli služeb informační společnosti nárok na adekvátní odměnu za toto užití. Tímto způsobem měl být podpořen svobodný a pluralitní tisk.

Ze zkušeností z Francie, která čl. 15 implementovala již v roce 2019¹, je zřejmé, že nástroje obsažené ve směrnici samy o sobě k efektivnímu naplnění zamýšleného cíle nedostačují. Francouzská právní úprava totiž (pokud šlo o vztah mezi vydavatelem a poskytovatelem služeb informační společnosti) pouze převzala text směrnice, a to obdobným způsobem, jakým tak činí navržená právní úprava česká. Bezprostředním důsledkem přijetí nové francouzské legislativy bylo, že dominantní poskytovatel služby informační společnosti (internetového vyhledávače) redukoval zobrazovaný obsah na odkazy a „velmi krátké úryvky“, k jejichž užití není třeba licence. Příslušná právní úprava měla tedy zprvu účinek zcela opačný, než jaký byl evropským zákonodárcem zamýšlen, neboť vydavatelé tiskových publikací nejenže neobdrželi žádnou odměnu, ale navíc poklesla jejich „viditelnost“ v online prostředí. Francouzští vydavatelé se proto obrátili na antimonopolní úřad (*Autorité de la Concurrence*), který předběžným opatřením ze dne 9. 4. 2020 uložil dominantnímu poskytovateli služby informační společnosti povinnost zobrazovat obsah v původním rozsahu a současně jednat v dobré víře s vydavatelem, kteří projeví zájem, o udělení licence. Postup antimonopolního úřadu byl z podnětu poskytovatele služby informační společnosti přezkoumán soudem, který rozhodnutím ze dne 8. 10. 2020 shledal předběžné opatření zákonným. Na základě těchto rozhodnutí tedy byl poskytovatel služby informační společnosti povinen s vydavatelem jednat a k redukci zobrazovaného obsahu přistoupit pouze v případě, že vydavatel odmítne akceptovat spravedlivou odměnu.

Jak patrně, v právní úpravě obsažené v čl. 15 směrnice je mezera, která poskytovateli služby informační společnosti umožňuje smysl citovaného článku obejít. Tato mezera musela být (z důvodu absence zákonné úpravy) následně vyplněna rozhodnutím francouzského antimonopolního úřadu.

Vzhledem k tomu, že obdobný vývoj, jaký nastal ve Francii (tzn. snahu některých poskytovatelů služeb informační společnosti vyhnout se hrazení odměny za užití tiskových publikací), lze očekávat i v ostatních členských státech, včetně České republiky, jeví se vhodným včlenit již do samotného textu zákona pojistky, které zabrání tomu, aby se „francouzský scénář“ opakoval.

Tímto způsobem přistoupila k problému Itálie, kde byl dne 8. 11. 2021 schválen zákon č. 177/2021², kterým došlo mimo jiné i k implementaci čl. 15 směrnice a který

- zakotvuje povinnost poskytovatele informační služby vyjednávat o výši odměny,
- zakazuje poskytovateli služby informační společnosti po dobu vyjednávání tiskové publikace vydavatele ze služby informační společnosti vyřadit,
- upravuje „arbitrážní“ mechanismus, kterým je možno spor o výši odměny efektivně rozhodnout,
- ukládá poskytovateli služby informační společnosti povinnost předložit doklady nezbytné ke stanovení spravedlivé výše odměny,
- stanoví citelnou sankci za porušení povinností ze zákona plynoucích (pokuta až do výše 1 % z celosvětového obrátu).

Navrhuje se tyto prvky převzít a příslušným způsobem ustanovení § 87b autorského zákona rozšířit. Nejvhodnějším orgánem, který by mohl plnit roli arbitra, je bezesporu ministerstvo kultury. Jedná se o orgán, který má autorský zákon v gesci a který ve věci vydavatelů bude schvalovat sazebník připravený kolektivním správcem. Alternativně by mohlo být rolí arbitra pověřeno ministerstvo průmyslu a obchodu, které má v gesci digitální a internetovou agendu.

¹ LOI n° 2019-775 du 24 juillet 2019 tendant à créer un droit voisin au profit des agences de presse et des éditeurs de presse, <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000038821358>

² <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2021-11-08;177>

